

Schade na de liefde

Xtc geeft een uurtje plezier. Maar de schade, ook na incidenteel gebruik, kan voor altijd zijn.

Door

DICK SWAAB (HTTP://ZOEKEN.NRC.NL/?Q=DICK%20SWAAB&AUTHORS=DICK%20SWAAB&SORT=DATE)

26 APRIL 2008

Ecstasy (XTC) staat nu bekend als love- of hugdrug maar werd oorspronkelijk in 1914 als eetlustremmer gepatenteerd. Heel wat bezoekers van house- en danceparty's nemen een pilletje, maar het recreatieve gebruik van xtc kan zeer gevaarlijk zijn. Een jaar geleden was er een verpleegster in opleiding die een scriptie over xtc ging schrijven. Maar ze wilde dat niet doen zonder enige eigen ervaring, en dus probeerde ze het spul op Koninginnedag uit. Daarbij dronk ze voor de zekerheid 4 liter water. Vervolgens lag ze een aantal dagen in coma en nog steeds, een jaar later, heeft ze last van hersenschade.

Je brengt nogal wat teweeg in de hersenen als je xtc neemt, zoals de pionier op dit gebied Dr. Liesbeth Reneman (AMC) jaren geleden al heeft vast gesteld. De risico's zijn fors. Als je xtc slikt, komt er na 20 minuten in de hersenen een extra hoeveelheid chemische boodschappers vrij (serotonine, oxytocine en vasopressine). De vermoeidheid verdwijnt, je voelt je gelukkig en je wilt iedereen omhelzen. Het plezierige gevoel van liefde en van geweldige sociale interacties houdt een uur aan.

Als je elk weekend flink xtc gebruikt gaan de hersencellen die serotonine produceren kapot. De productie van deze boodschapper vermindert en je gaat minder goed presteren. Elke keer heb je ook wat meer xtc nodig om hetzelfde plezierige effect te krijgen.

Gebruikers hebben meer kans op psychiatrische en neurologische problemen zoals stemmingsstoornissen, agressiviteit, impulsiviteit en geheugenstoornissen. Inderdaad is bij xtc-gebruikers met

hersenscanning gevonden dat de activiteit blijvend verminderd was in structuren die naar verwachting betrokken zouden zijn bij zulke problemen, zoals de amygdala, hippocampus, thalamus en de hersenschors.

Bij een recent na-onderzoek bleek dat zelfs door kortdurend, heel beperkt xtc-gebruik, van een paar pillen over een periode van anderhalf jaar, het geheugen wat achteruit gaat en de doorbloeding van de thalamus en hersenschors vermindert.

Hersenscans lieten tevens zien dat door xtc bloedvaten langdurig kunnen samentrekken of juist verwijden, afhankelijk van het hersengebied. De neurologische gevolgen hiervan kunnen herseninfarcten of bloedingen om de hersenen heen zijn, met blijvende neurologische schade.

Als je xtc neemt als het warm is en je drinkt te weinig, kun je uitdrogen en kunnen er plotseling een aantal organen ophouden te functioneren. Soms krijg je hartritmestoornissen en kan er plotselinge hartdood optreden. Unity, een onderdeel van de Jellinek kliniek adviseert terecht: „Drink elk uur een glas water of een isotoon drankje (zoals AA of Extran) om uitdroging en oververhitting tegen te gaan”. Maar blijkbaar moet daar nog eens expliciet aan toegevoegd worden dat het drinken van veel water in combinatie met xtc gevaarlijk kan zijn. Xtc veroorzaakt gedurende enkele uren een sterke afgifte van vasopressine uit de hypofyse, waardoor de nier al het vocht dat je drinkt vasthoudt. Hierdoor kan er bij veel drinken een watervergiftiging optreden die ernstige hersenschade kan veroorzaken. Dat is precies wat er gebeurde met de verpleegster in opleiding: hersenoedeem, vaatproblemen en ernstige hersenschade. Ze kwam na drie dagen stapje voor stapje uit haar coma en kreeg vervolgens nog een paar epileptische aanvallen. Op de scan bleken haar hersenen vooral links sterk gezwollen te zijn. Ze kon de eerste weken niet praten en lopen en haar gezichtsveld was aan één zijde verminderd. Ze revalideert nog steeds. Ze kan nog geen boek lezen en schrijven gaat moeizaam. Tijdens het spreken moet ze nog regelmatig naar woorden zoeken. Dit alles kost haar veel energie, ze is voortdurend erg moe. Het is nog niet duidelijk wat er precies voor blijvende hersenschade van het xtc-avontuur over blijft. In plaats van het schrijven van de scriptie over xtc, wil ze nu kinderen op scholen waarschuwen voor het gebruik ervan en vertellen hoe gevaarlijk de combinatie met heel veel water is. Haar eigen “xtc-party” is voorgoed voorbij.

Dick Swaab is hoogleraar in de neurobiologie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij is verbonden aan het Nederlands instituut voor Neurowetenschappen. Reacties en vragen kunt u sturen naar Zbrieven@nrc.nl

Een versie van dit artikel verscheen op zaterdag 26 april 2008 in NRC Handelsblad.

Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Handelsblad BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.

(<https://twitter.com/share?via=nrc&text=Schade+na+de+liefde&url=http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2008/april/handelsblad/26/schade-na-de-11528759>)

gelukkig
uit NRC Handelsblad van 26 april 2008

(https://www.facebook.com/share?share_url=http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2008/april/handelsblad/26/schade-na-de-11528759)

(/handelsblad/van/2008/november/03/het-verliefde-gelukkig-11647150)

Het verliefde brein

uit NRC Handelsblad van 3 mei 2008

t=Schade+na+de+liefde)

(/handelsblad/van/2008/mei/03/het-verliefde-brein-11531953)

**BEWUSTZIJN BESTAAT UIT
EENHEID EN VARIATIE, OOK IN
DE HERSENEN**

(/handelsblad/van/1998/december/05/bewustzijn-bestaat-uit-eenheid-en-variantie-ook-in-7426054)

Elektroden in brein brengen patiënt bij

uit NRC Handelsblad van 2 augustus 2007

(/handelsblad/van/2007/augustus/02/elektroden-in-brein-brengen-patient-bij-11368518)